

Kultūras ministrija

Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu plāna izstrāde

2022.gada 3.februāris

LATVIJAS PAŠVALDĪBU IZPILDDIREKTORU ASOCIĀCIJAS VALDES SĒDE

Kultūras ministrija

Latviešu vēsturisko zemju likuma mērķis

Likuma mērķis ir:

- 1) veicināt latviešu vēsturisko zemju iedzīvotāju kopējo apziņu, identitāti un piederību Latvijai;
- 2) garantēt latviešu vēsturisko zemju kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanu un ilgtspējīgu attīstību.

Likuma īstenošanai tiek izstrādāts Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāns, Latviešu vēsturisko zemju attīstības padome to saskaņo virzībai uz Ministru kabinetu (apstiprināšanai).

Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāns

- 1) Ministru kabinets apstiprina **Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plānu**, lai saskaņotu valsts un pašvaldību īstenotos pasākumus latviešu vēsturisko zemju identitātes, kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, kā arī koordinēti un mērķtiecīgi izmantotu šim mērķim pieejamos valsts un pašvaldību resursus.
- 2) Plāns ir nacionāla līmeņa vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kas uz septiņiem gadiem nosaka no Nacionālā attīstības plāna un politikas pamatnostādņem izrietošus uzdevumus latviešu vēsturisko zemju identitātes, kultūrvēsturiskās vides un kultūrtelpu saglabāšanas un ilgtspējīgas attīstības veicināšanai, paredzot juridiskus, administratīvus, organizatoriskus pasākumus, kā arī to finansiālo nodrošinājumu.
- 3) Plāna izstrādi nodrošina Kultūras ministrija sadarbībā ar citām valsts pārvaldes iestādēm, pašvaldībām un latviešu vēsturisko zemju kopienu pārstāvjiem.

Kultūras ministrija

Latviešu vēsturisko zemju attīstības padome

- 1) kultūras ministrs, vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrs, finanšu ministrs, ekonomikas ministrs, izglītības un zinātnes ministrs, satiksmes ministrs, tieslietu ministrs un zemkopības ministrs;
- 2) Valsts prezidenta pārstāvis;
- 3) Saeimas Izglītības, kultūras un zinātnes komisijas priekšsēdētājs vai viņa deleģēts pārstāvis no attiecīgās komisijas locekļu vidus;
- 4) viens pašvaldību pārstāvis no katras latviešu vēsturiskās zemes;
- 5) Rīgas domes priekšsēdētājs vai viņa pilnvarota amatpersona;
- 6) viens sabiedrības pārstāvis no katras latviešu vēsturiskās zemes, kā arī viens lībiešu kopienas pārstāvis (izvirza kultūras ministrs).

! Padomes darbā ar padomdevēja tiesībām var piedalīties arī citi latviešu vēsturisko zemju, kultūrtelpu un vietējo kopienu pārstāvji.

! Padomes locekļi par darbību Padomē atbildību nesāņem.

Kultūras ministrija

Latviešu vēsturisko zemju likuma īstenošana

Izveidota darba grupa Latviešu vēsturisko zemju un kultūrtelpu attīstības plāna sagatavošanai –

tās uzdevums ir apkopot un tematiski sašķirot priekšlikumus, tāpat apkopot citu plāna sagatavošanai nepieciešamo informāciju, sagatavot plāna uzmetumu un iesniegt to Kultūras ministram

Sākta **priekšlikumu apkopošana** līdz 31.01.2022.

Darba grupas termiņš: 15.03.2022.

Kultūras ministrija

Latviešu vēsturisko zemju likuma īstenošana

Sākts darbs pie Latviešu vēsturisko zemju attīstības padomes izveides

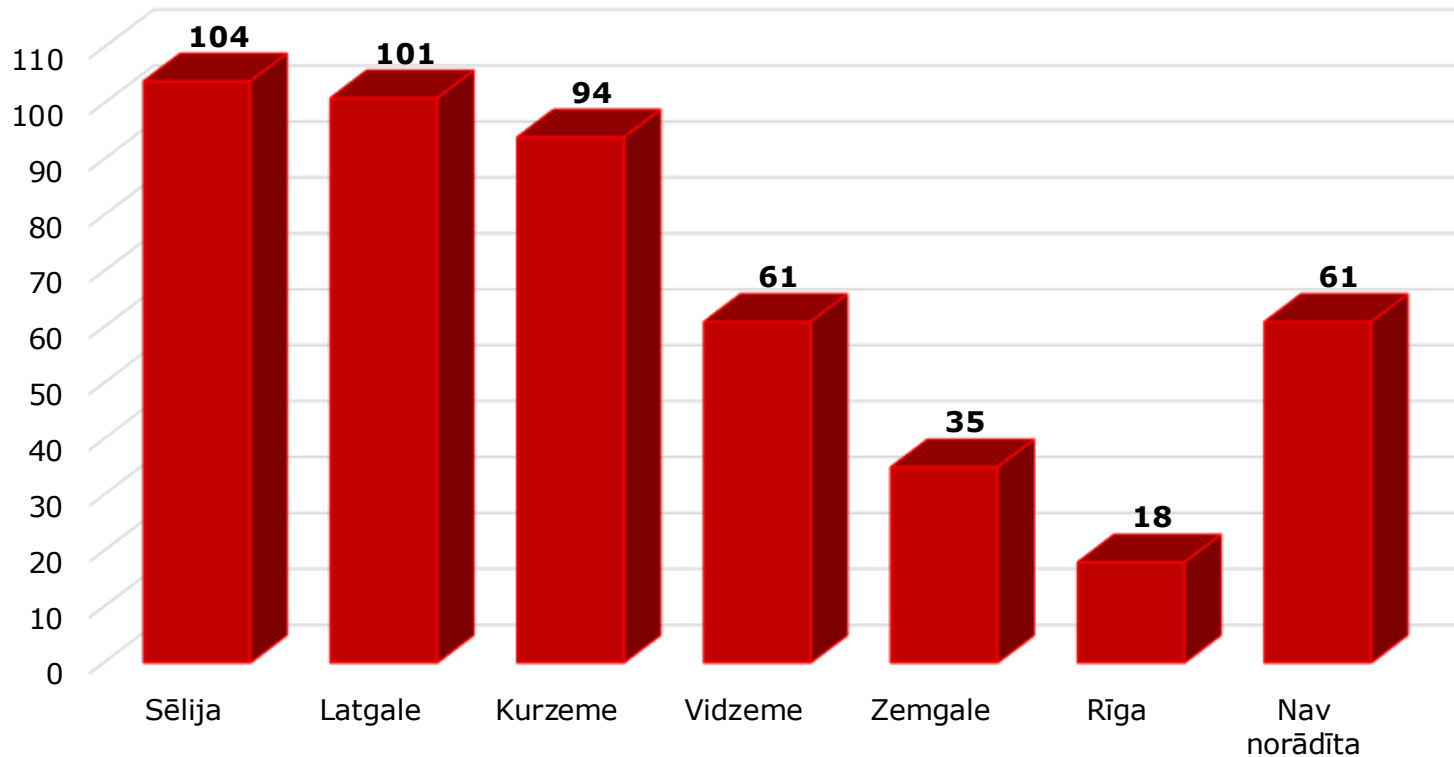
(apstiprināts nolikums, izstrādāti kritēriji sabiedrības pārstāvju atlasei darbam padomē, uzrunāta Latvijas Pašvaldību savienība pašvaldību pārstāvju deleģēšanai, izsūtīti uzaicinājumi ministriem dalībai padomē u.c.)

Sākta **sekretariāta veidošana** Latvijas Nacionālajā kultūras centrā.

Kultūras ministrija

Priekšlikumi pēc zemēm

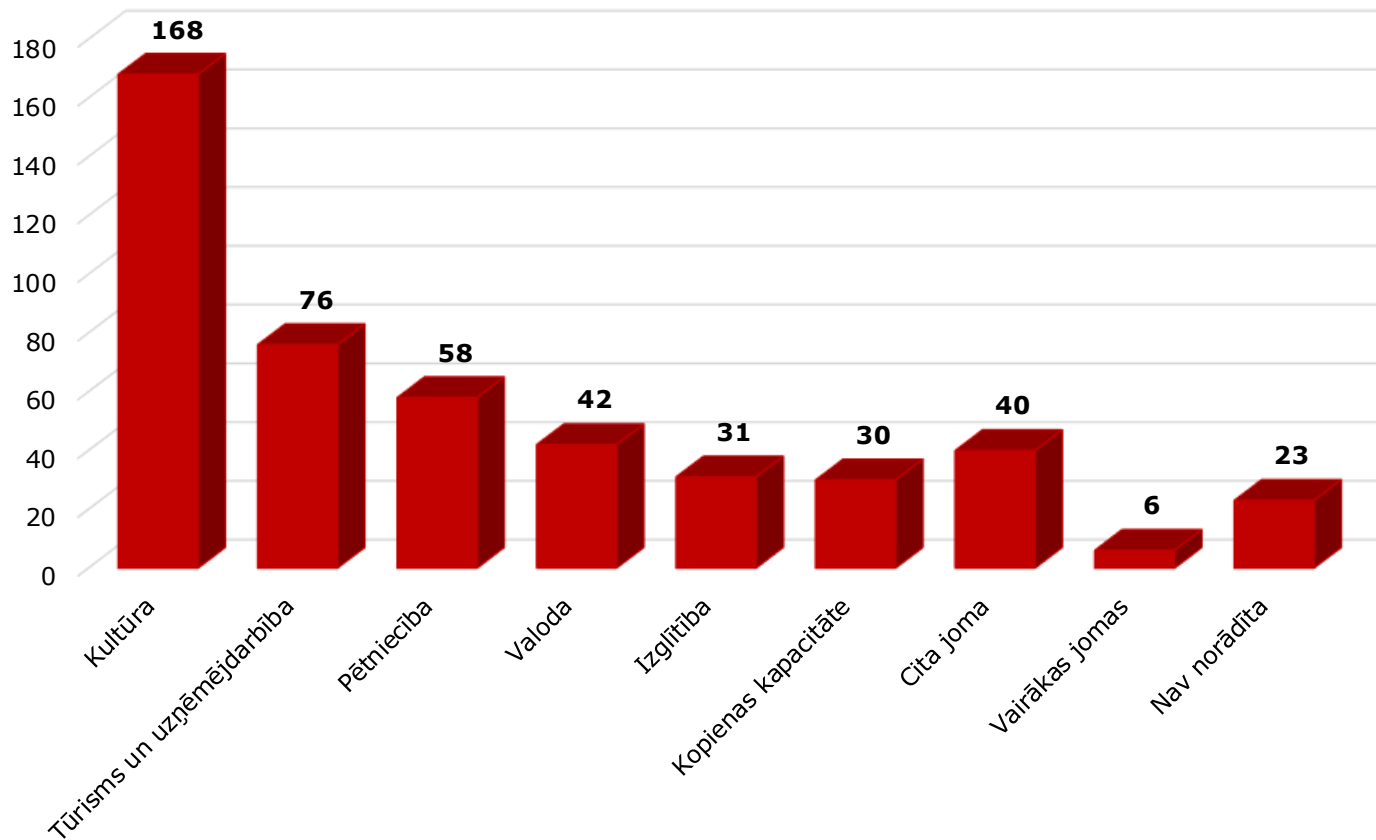

Kopā 474 priekšlikumi

Kultūras ministrija

Priekšlikumi pēc jomām

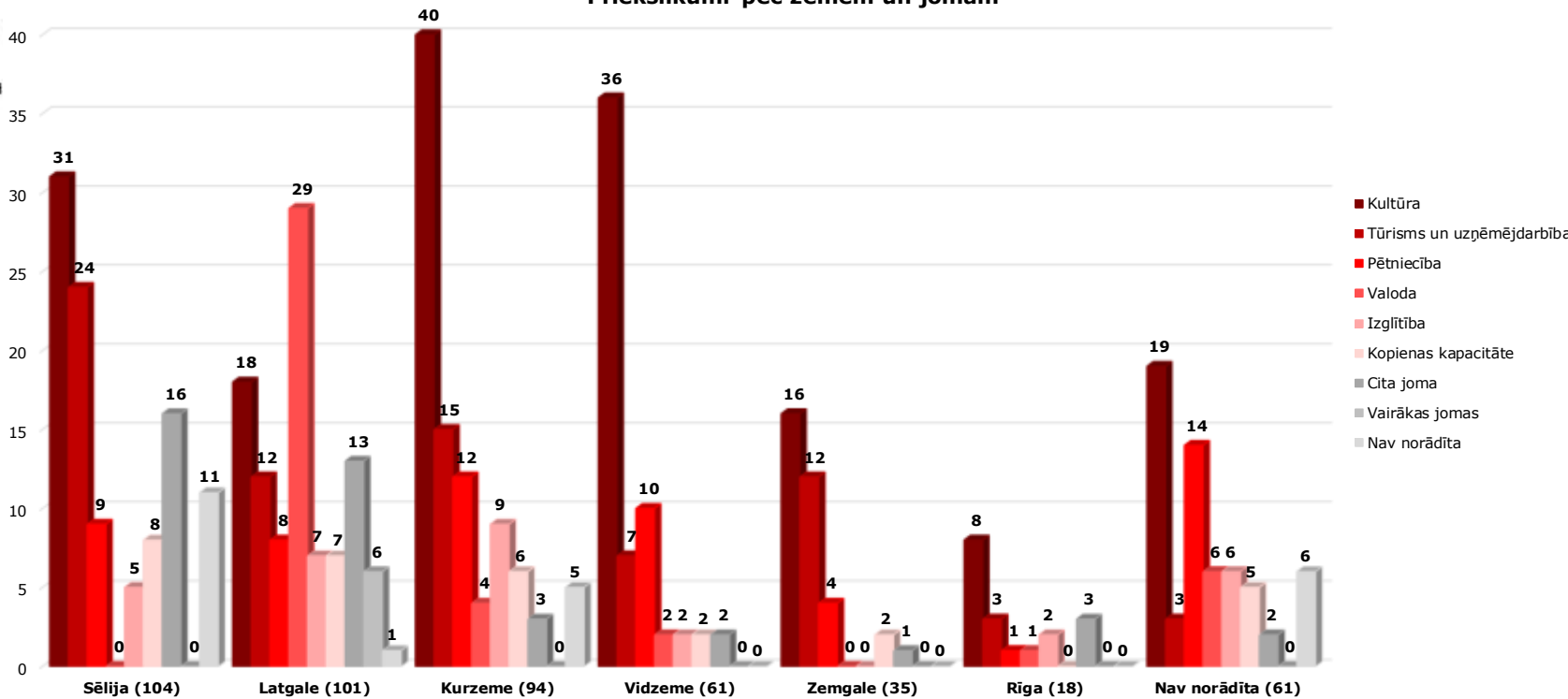

Kopā 474 priekšlikumi

Kultūras ministrija

Priekšlikumi pēc zemēm un jomām

Kopā 474 priekšlikumi

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

KULTŪRA

Atbalsts **kultūras pieminekļu un sakrālā mantojuma atjaunošanai, saglabāšanai un izpētei Zemgalē**

Tradicionālās kultūras un amatniecības centra izveide Rīgā

Virtuālas ventišu bibliotēkas/atvērtas formas datubāzes izveide – ventišu valodas rakstu, grāmatu u.c. digitalizētu materiālu (foto, video u.tml.), kas saistīti ar ventišu kopienu, pieejamības nodrošināšana

Sēlijas kultūras programmas VKKF izveide (līdz šim piedalās Zemgales un Latgales programmās), **mazo kultūrtelpu programmas**

Latviešu **tautas tradīciju popularizēšana**, maksimāli **atjaunojot un uzturot tās Zemgales iedzīvotāju ārpuskatuves ikdienas dzīvē**

Amatniecības saglabāšana un attīstība Vidzemē – atbalsts amatu māju darbības nodrošināšanai (t.sk. jaunu izveidei) un amatu prasmju nodošanai nākamajām paaudzēm

Atbalsts grāmatu un izdevumu par Latgales vēsturi, kultūru un tradīcijām izveidei un izdošanai

Pilskalnu infrastruktūras un pieejamības sakārtošana

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

TŪRISMS UN UZŅĒMĒJDARBĪBA

Valsts atbalsta instrumentu izveide Sēlijas iedzīvotāju uzņēmējdarbības un saimnieciskās darbības aktivizēšanai un veicināšanai

Kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā Ķoniņciema kultūrvides atjaunošana - Kuršu ķoniņu etnogrāfisko sētas izveide

Atbalsts muižu kompleksu (Lielvircavas, Lielplatones, Elejas, Zājenieku, Vilces, Vircavas muižu) atjaunošanai, uzturēšanai un tūrisma attīstības sekmēšanai

Seno prasmju, tradīciju integrēšana, veicināšana uzņēmējdarbībā

Dabas tūrisma infrastruktūras izveidošana/uzlabošana - informatīvo stendu izvietošana, dabas objektu un vides sakopšana u.tml.

Vecrīgas publiskās ārtelpas attīstības un pieejamības veicināšana - vides labiekārtošana

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

PĒTNIECĪBA

Jaunas apakšprogrammas izveide Valsts pētījumu programmas ietvaros dažādu nozaru (kultūras, ekonomikas, izglītības u.c.) zinātniskiem pētījumiem par Sēlijas vēsturisko zemi

Valsts atbalsta programma Zemgales pilskalnu izpētei un sakopšanai

Atbalsts Latvijas Valsts vēstures arhīva vēsturisko dokumentu par vācbaltiešu kultūru Latvijā tulkošanai, izpētei un publicēšanai

Ziemeļkurzemes kā specifiska reģiona vēstures un kultūrvēsturisko liecību izpēte un popularizācija – t.sk. valsts atbalsts Ziemeļkurzemes novadpētniecības stiprināšanai (starpdisciplināriem pētījumiem, ekspedīciju organizēšanai, liecību dokumentēšanai, jaunu ekspozīciju izveidei), Ventspils muzeja Ziemeļkurzemes arheoloģiskās izpētes centra izveidei, sadarbību veidošanai ar citām pētniecības institūcijām (piemēram, Tartu Universitāti)

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

VALODA

Atbalsts malēniskās identitātes stiprināšanai, īpaši malēniešu izlokšņu saglabāšanai un popularizēšanai (t.sk. filmu veidošanai, pētījumu, novadmācības metodisko materiālu izstrādei un izdošanai, kā arī to pieejamības nodrošināšanai)

Latgales kultūrvēsturiskās zemes robežzīmju un Latgales pašvaldību, pilsētu un pagastu nosaukumu ceļazīmju uzstādīšana latgaliešu rakstu valodā

Atbalsts medijiem, kas nodrošina saturu latgaliski (gan sabiedriskajiem, gan reģionālajiem medijiem) – stiprināt mediju kapacitāti daudzveidīga un kvalitatīva (t.sk. pētnieciskās žurnālistikas) satura radīšanai latgaliski un pieejamības nodrošināšanai

Tāmnieku dialekta (ventiņu valodas) izpēte, popularizēšana, pielietojuma un saglabāšanas veicināšana – t.sk. izglītojošu pasākumu, meistarklašu organizēšana, dažādu izdevumu (pētījumu, literāru darbu u.c.) izstrāde un izdošana drukātā un elektroniskā formātā (arī suiti iestājas par savas valodas/izlokšnes savdabību)

Latviešu valodas dialektu un izlokšņu vārdnīcas sagatavošana un izdošana

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

IZGLĪTĪBA

Atbalsts novadmācības ieviešanai Latvijas, t.sk. Latgales skolās – skolēnu iepazīstināšana ar lokālo kultūridentitāšu daudzveidību un daudzvalodību, kultūru, vēsturi, tradīcijām un piederības saišu stiprināšana

Tradicionālo mūzikas instrumentu spēles apmācības iekļaušana izglītības programmās (Vidzeme)

Suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma tematu iekļaušana formālās un neformālās izglītības programmu saturā (no pirmskolas izglītības līdz mūžizglītības programmām)

Atbalsts ventņu mantojuma un tradīciju nodošanas iniciatīvām nākamajām paaudzēm – t.sk. vasaras nometnes bērniem un jauniešiem, starppaaudžu dialogu veidošana caur dažādiem pasākumiem u.c. aktivitātes

Vācbaltiešu vēstures (t.sk. kultūras un mākslas aspektu) **integrēšana vācu valodas** (otrās svešvalodas) **mācību programmā Latvijas skolās** (arī mazākumtautību aspekts, piemēram, ebreju kopiena, kultūra, vēsture)

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

KOPIENAS KAPACITĀTE

Atbalsts vietējās kopienas kapacitātes stiprināšanai Sēlijā – valsts atbalsts mazām lauku kopienām identitātes kopšanai un nostiprināšanai, kopienas iniciatīvu īstenošanai, vietējo novada vērtību saglabāšanai nākamajām paaudzēm, vēsturisko ēku glābšanai, tradicionālās apbūves elementu atjaunošanai, kā arī novadpētniecības materiālu, tradicionālo rokdarbu rakstu digitalizācijai

Atbalsta programma kopienas kapacitātes stiprināšanas projektiem (atbalsts iniciatīvām, kas nodrošina mūžizglītību, tālākizglītību un savstarpējo tīklošanos novadu un pagastu kopienu, īpaši mākslinieku, amatnieku, mājražotāju un uzņēmēju starpā, kā arī kultūras un tradīciju aktualizēšanu un nodošanu nākamajām paaudzēm) (Zemgale)

Suitu kultūrtelpas starptautiskās sadarbības veicināšana – sadarbību veidošana un pieredzes apmaiņas veicināšana ar līdzīgām kopienām vai tradīciju kopējiem Latvijā un pasaulē

Atbalsts latgaliešu (rakstu) valodas konsultanta amata vietas nodrošināšanai katrā Latgales pašvaldībā un Latgales plānošanas reģiona administrācijā – izveidot vienotu valodas konsultantu tīklu, kas nodrošinātu koordinētas un nepārtrauktas stratēģiskas aktivitātes latgaliešu (rakstu) valodas saglabāšanai un attīstībai (VVC info – ir valstī latgaliešu rakstu valodas konsultants)

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

CITA JOMA

Rīgas vēsturiskā centra UNESCO Pasaules mantojuma kultūrvēsturisko vērtību pieejamības un pārvaldības attīstīšana

Sēlijas reģiona attīstības stratēģiju izstrāde (organizāciju kartēšana, reģiona dažādības apzināšana, rīcības plāns reģiona attīstībai un īstenojamie projekti, atbildību definēšana)

Sēlijas plānošanas reģiona izveide (t.sk. ierosinājumi izveidot Zemgales plānošanas reģionā Sēlijas struktūrvienību)

VKKF mērķprogrammas „Suitu kultūrtelpas nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana un ilgtspējas nodrošināšana” izveide

Kultūras ministrija

Vēsturisko zemju plānam iesniegtie priekšlikumu piemēri

VAIRĀKAS JOMAS

Valsts atbalsts filmu veidošanai latgaliski un filmām, kas atspoguļo Latgalei būtiskas tēmas un notikumus

Profesionālā teātra attīstīšana, izrādes latgaliski – finansiālais atbalsts Latgales profesionālo teātru (Daugavpils teātra un Rēzeknes teātra „Joriks”) darbības nodrošināšanai un iestudējumu veidošanai latgaliski

Kultūras ministrija

Paldies!

